

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 357/2015-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. júla 2015 prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti RUMIT SLOVAKIA, spol. s r. o., Nad Medzou 6, Spišská Nová Ves, zastúpenej advokátom JUDr. Ivanom Jánošíkom, Klincová 35, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1, 4 a 5 Ústavy Slovenskej republiky, práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Cb 51/2009 a jeho rozsudkom z 26. apríla 2012, postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cob 122/2012 a jeho rozsudkom zo 7. februára 2013 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Obdo 26/2013 a jeho uznesením z 30. mája 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti RUMIT SLOVAKIA, spol. s r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. októbra 2014 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti RUMIT SLOVAKIA, spol. s r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1, 4 a 5 ústavy, práva na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) a čl. 12 ods. 1 ústavy postupom Okresného súdu Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Cb 51/2009 a jeho rozsudkom z 26. apríla 2012 (ďalej aj „rozsudok okresného súdu“), postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cob 122/2012 a jeho rozsudkom zo 7. februára 2013 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“) a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Obdo 26/2013 a jeho uznesením z 30. mája 2014 (ďalej aj „uznesenie najvyššieho súdu“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa pred okresným súdom konečným návrhom domáhala od [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“) vydania motorového vozidla BMW X3 a zaplatenia sumy 43 695,18 € s príslušenstvom z titulu náhrady škody a bezdôvodného obohatenia. Rozsudkom okresného súdu bola žaloba sťažovateľky zamietnutá a sťažovateľka zaviazaná nahradiť žalovanej trovy konania v sume 4 048,07 € na účet jej právneho zástupcu. V odvolacom konaní krajský súd rozsudok okresného súdu potvrdil a účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Sťažovateľkou podané

dovolanie proti rozsudku krajského súdu najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Obdo 26/2013 z 30. mája 2014 z dôvodu jeho neprípustnosti odmietol.

Sťažovateľka „*sa domnieva, že postup a rozhodnutie súdu prvého stupňa, odvolacieho súdu ako aj dovolacieho súdu bol v danom prípade nezákonný, a navyše pokiaľ sú právne závery v extrémnom nesúlade s vykonanými skutkovými zisteniami alebo z nich v žiadnej možnej interpretácii súdneho rozhodnutia nevyplývajú*“. Následne odôvodňuje záver o porušení základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1, 4 a 5 ústavy v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu. V tejto súvislosti namieta, že súdy v napadnutom konaní „*nerozlišovali medzi právami spoločníka a právami konateľa. Ide o stav, ktorý bol spôsobený skutočnosťou, že obaja konatelia navrhovateľa mali súčasne postavenie spoločníkov. Uvedená skutočnosť však nemá význam k tomu, aby súd považoval práva konateľov za rovnaké s právami spoločníkov, a už vôbec nie k tomu, aby vyslovil názor, že pokiaľ spoločník nemá právo, ktoré patrí konateľovi, dochádza k diskriminačnému správaniu, ktoré sa zakazuje*“.

Sťažovateľ je toho názoru, že pokiaľ súd rozdielnosť postavenia štatutárneho orgánu spoločnosti a spoločníka spoločnosti, ktoré vyplýva z právnej úpravy vymedzenej Obchodným zákonníkom považuje za diskriminačné konanie a na takýto vzťah aplikuje úpravu vymedzenú ust. § 56a ods. 2 Obchodného zákonníka, ide o aplikáciu neprípustnú, v dôsledku ktorej dochádza k zásahu vlastníckeho práva sťažovateľa.“.

Následne poukazuje na to, že sťažovateľkino vlastnícke právo k spornému motorovému vozidlu nebolo v konaní spochybnené, a preto „*ako jediný oprávnený vlastník má právo v medziach zákona predmet svojho vlastníctva držať, požívať jeho plody a úžitky a nakladať s ním...*“.

Javí sa ako nemožné, aby bolo odmietnuté vydanie veci oprávnenému vlastníkovi s odôvodnením, že žalovaný ako vlastník nepreukázal porušenie povinnosti žalovanou. Žalovaná však nikdy za konania nepreukázala, že by mala právo predmetnú vec užívať

a vo veci nebol jediný dôvod, pre ktorý by oprávnenému vlastníkovi, t. j. žalobcovi malo byť bránené v užívaní veci v medziach svojho vlastníckeho práva.

Žalovaná sa navyše po skončení dedičského konania nestala konateľkou spoločnosti a vstúpila do majetkových práv poručiťela len v rozsahu postavenia a k tomu prislúchajúcich práv a povinností spoločníka spoločnosti. Na výkon funkcie konateľa však nie je právny nárok, rovnako ako nie je právny nárok na práva, ktoré podľa povahy patria a spájajú sa výlučne s funkciou konateľa, v danom prípade právo užívať motorové vozidlo na riadny výkon funkcie štatutárneho orgánu.

Vo veci však došlo k popretiu vlastníckeho práva v rozsahu práva vec užívať a týmto právam sťažovateľa nebola poskytnutá právna ochrana. Súdny sa danou otázkou vôbec nezaoberali a posúdenie daného vzťahu, na ktorý bolo konštantne poukazované, a ktorý vyvolával zásah do vlastníckeho práva žalobcu, subsumovali pod ust. § 56a ods. 2 Obchodného zákonníka a porušenie vlastníckeho práva bolo prehliadané. Práve naopak, žalovaná nikdy nepreukázala užívacie právo k hnutelným veciam a súdy priznali ochranu neexistujúcemu užívaciemu právu žalovanej, a to napriek tomu, že takýto postup vylučuje Čl. 20 ods. 1 Ústavy SR a konštantná judikatúra.“. Na podporu svojej argumentácie sťažovateľka cituje z judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 29/2010), ako aj najvyššieho súdu (sp. zn. Obdo V 53/2003).

Porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy dáva sťažovateľka do súvislosti s názorom, že „žalovaná nezískala užívaním hnutelných vecí vo vlastníctve žalobcu bezdôvodné obohatenie, ktoré by mala vydať, nakoľko predmetné veci užívala sama, tieto neprenajímala, teda nemala z nich žiaden zisk a preto sa nemohla obohatiť. Uvedený názor je absurdný a rozporný s existujúcou judikatúrou vo veci bezdôvodného obohatenia. Bezdôvodné obohatenie je lége artis koncipované podstatne širšie ako ho v predmetnej veci vykladá súd prvého stupňa. Bezdôvodné obohatenie je konštruované ako záväzkový vzťah medzi tým, kto sa na úkor iného obohatil, a tým, na úkor koho sa niekto obohatil. Je konštruované ako predmet plnenia, ktorý sa má vydať. Má sa vydať to, o čo sa doterajší majetok obohateného rozmnožil (nové majetkové hodnoty), prípadne to, o čo sa jeho doterajší majetok nezmenšil, hoci by k tomu inak došlo, keby

obohatený bol býval plnil svoje povinnosti. Bezodôvodné obohatenie je teda zamerané na to, aby sa vydalo tomu, na úkor koho bolo získané. Ide pritom o vzťah, ktorý má objektívnu povahu (nevyžaduje sa zavinenie).“. V tejto súvislosti cituje z judikatúry najvyššieho súdu (napr. 5 Cdo 126/97, 3 Cdo 252/2007, 1 M Obdo 3/2007, stanovisko najvyššieho súdu Cpj 48/85) a judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 243/07, I. ÚS 198/07), pričom uvádza, že právne posúdenie všeobecných súdov v konaní nemalo v nej oporu a tiež ani v existujúcej právnej úprave. Sťažovateľ považuje rozhodnutie odvolacieho súdu za rozhodnutie, ktoré je v extrémnom nesúlade s vykonaným dokazovaním a skutkovými zisteniami, ktoré boli považované za nesporné. Podľa jeho názoru „stav, ktorý bol vyvolaný súdmi v predmetnej veci, má závažný dopad na zmenu vnímania doterajšej konštantnej judikatúry Ústavného súdu SR a Najvyššieho súdu SR a vyvoláva stav, za ktorého sa každý spoločník či akcionár bude môcť domáhať rovnakých práv aké patria výlučne členom štatutárnych orgánov alebo dozornej rady, pretože rozdiel v právach bude predstavovať znevýhodnenie spoločníka a takýto vzťah bude subsumovateľný pod ust. § 56a ods. 2 Obchodného zákonníka“.

Na základe uvedeného sťažovateľka ústavnému súdu navrhuje vysloviť porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1, 4 a 5 ústavy, práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu a čl. 12 ods. 1 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Cb 51/2009 a „výrokom“ jeho rozsudku z 26. apríla 2012, postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Cob 122/2012 a „výrokom“ jeho rozsudku zo 7. februára 2013 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Obdo 26/2013 a „výrokom“ jeho uznesenia z 30. mája 2014. Nadväzne na to navrhuje uznesenie najvyššieho súdu, rozsudok krajského súdu a rozsudok okresného súdu zrušiť, vec vrátiť okresnému súdu na nové rozhodnutie a sťažovateľke uhradiť trovy konania v sume 340,90 € na účet jej právneho zástupcu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody.

Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 17/01, III. ÚS 268/05).

2.1 K namietanému porušeniu označených práv rozsudkom okresného súdu č. k. 10 Cb 51/2009-229 z 26. apríla 2012

V čl. 127 ods. 1 ústavy je zakotvený princíp subsidiarity, podľa ktorého ústavný súd môže konať o namietanom porušení práv sťažovateľa a vecne sa zaoberať sťažnosťami iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovateľ môže (mohol) domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06).

Ústavný súd v tejto súvislosti predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity reflektuje okrem

iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

Pokiaľ ide o napadnutý rozsudok okresného súdu, ústavný súd vzhľadom na už uvedené poukazuje na skutočnosť, že proti tomuto rozsudku bolo možné podať odvolanie ako riadny opravný prostriedok, čo sťažovateľka aj využila. Označený rozsudok okresného súdu, ako aj sťažovateľkou namietaný postup tohto súdu, ktorý vydaniu rozhodnutia predchádzal, bol teda predmetom súdneho prieskumu realizovaného krajským súdom. S prihliadnutím na to bolo preto potrebné túto časť sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietnuť pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

2.2 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu č. k. 3 Cob 122/2012-263 zo 7. februára 2013

Majúc na zreteli účel základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 a nasl. Ústavy, ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach konštatoval, že v prípade procesného rozhodnutia najvyššieho súdu o dovolaní (t. j. pri jeho odmietnutí) je lehota sťažovateľa na podanie sťažnosti ústavnému súdu považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu krajského súdu (porovnaj tiež rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54). Vzhľadom na výsledky dovolacieho prieskumu, v rámci ktorého najvyšší súd dovolanie ako neprípustné odmietol, zostala ústavnému súdu právomoc posúdiť, či právne závery napadnutého rozsudku krajského súdu a postupu, ktorý jeho vydaniu predchádzal, možno z ústavného hľadiska považovať za udržateľné.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy sa každý môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

Súčasťou obsahu práva na spravodlivé súdne konanie je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne odpovie na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania.

Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08). Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia (po vykonaní dôkazov a ich vyhodnotení) skutkový stav a po použití relevantných právnych noriem vo veci rozhodnú za predpokladu, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné,

neudržateľné a že neboli prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces.

O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť aj absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej a tiež prípad, keď v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú. Ak teda ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (obdobne napr. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Podstatou sťažovateľkiných námietok je jej nesúhlas s výkladom a aplikáciou § 56a Obchodného zákonníka zakazujúceho zneužitie práv spoločníka alebo akékoľvek konanie znevýhodňujúce niektorého zo spoločníkov zneužívajúcim spôsobom v sťažovateľkinom prípade a posúdením sťažovateľkiných nárokov z bezdôvodného obohatenia, ako aj s tvrdením, že krajský súd rozhodol v rozpore s najvyšším súdom ustálenou judikatúrou, pokiaľ ide o ochranu jej vlastníckych práv.

Krajský súd sa v rozsudku č. k. 3 Cob 122/2012-263 zo 7. februára 2013 stotožnil s právnym posúdením nároku sťažovateľky okresným súdom i s odôvodnením uvedeným v jeho rozsudku, pričom v relevantnej časti odôvodnenia svojho rozsudku krajský súd uviedol:

„V napadnutom rozsudku súd prvého stupňa vychádzal z toho, že hnutelné veci, vydania ktorých sa žalobca domáha, sú vo vlastníctve žalobcu avšak mal za to, že žalobca neunesol dôkazné bremeno na preukázanie, že dve motorové vozidlá boli spoločnosťou dané do užívania [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] výlučne z titulu ich postavenia konateľov a mal preukázané, že uvedené vozidlá ako aj ďalšie dve vozidlá využívali uvedené osoby a ich manželky pre súkromné účely. Žalobca síce v konaní tvrdil, že jeho vôľa bola prejavená a obmedzená výlučne na užívanie vozidiel pre výkon funkcie konateľa, ako štatutárneho zástupcu spoločnosti, avšak na toto tvrdenie nepredložil žiaden dôkaz. Takýmto dôkazom mohol byť napr. záznam o odovzdaní vozidiel do užívania, alebo zápisnica z valného zhromaždenia, z pracovnej porady, alebo iný dôkaz. Pokiaľ ide o manželky uvedených osôb, žalobca tvrdil, že im boli dané osobné motorové vozidla zn. Honda do užívania z titulu ich pracovného pomeru so žalobcom, pričom pracovné zmluvy s nimi uzavreté boli pre neuvedenie druhu vykonávanej práce neplatné a okrem toho ani nebolo preukázané, že by vôbec nejakú prácu pre spoločnosť vykonávali, pričom žalovaná výslovne uviedla, že žiadnu prácu pre spoločnosť nevykonávala a vozidlo užívala na súkromné účely. Odvolací súd sa preto stotožňuje so skutkovým zistením súdu prvého stupňa, že žalobca neunesol dôkazné bremeno na preukázanie, že vozidlá boli dané do užívania z titulu výkonu funkcie konateľa a pracovníka žalobcu, ale z vykonaného dokazovania je potrebné vyvodiť, že spoločnosť dala súhlas na užívanie motorových vozidiel či už zn. BMW alebo Honda osobám v postavení spoločníkov a ich manželiek pre výkon nešpecifikovaných činností.

Odvolací súd sa taktiež stotožňuje s posúdením konania žalobcu ako znevýhodňujúceho žalovanú podľa § 56a ods. 2 Obchodného zákonníka tým, že po smrti manžela, kedy s ňou rozviazal /aj tak neplatný/ pracovný pomer, nedal jej možnosť jedno z vozidiel odkúpiť, pričom jedno z vozidiel odpredal manželke druhého spoločníka. Žalobca v konaní tvrdí, že takúto ponuku žalovanej dal, ale ani na výzvu odvolacieho súdu zo dňa 11.10.2011 (č. l. 194) takýto dôkaz nepredložil a neuviedol ani kúpnu cenu, za ktorú bolo vozidlo odpredané [REDAKOVANÉ], manželke druhého spoločníka a nepredložil ani znalecký posudok na túto kúpnu cenu, i keď na pojednávaní dňa 26.4.2012 konateľ žalobcu vypovedal, že vozidlo bolo predané, za cenu podľa znaleckého posudku. Okrem toho

odvolací súd z evidencie vozidiel zistil, že žalobca už nemá vo svojom vlastníctve druhé vozidlo BMW, ktoré malo byť pridelené druhému spoločníkovi [REDACTED], ale toto je evidované ako vlastníctvo [REDACTED], ako fyzickej osoby - podnikateľa, a to od 9.3.2012. Z uvedeného vyplýva, že žalobca odpredal obe vozidlá (zn. Honda a BMW) spoločníkovi [REDACTED] a jeho manželke, pričom takýto postup nebol uplatnený aj voči žalovanej. Ako vyplýva z podania právneho zástupcu žalobcu zo dňa 7.9.2013 /č. l. 183/, žalobca vystavil kúpne zmluvy zo dňa 1.6.2011 aj na predaj vozidiel Honda a BMW, ktoré mala v držbe žalovaná a v ktorých je ako kupujúci uvedený [REDACTED], avšak pokiaľ ide o vozidlo BMW, toto nebolo kupujúcemu odovzdané, a preto kupujúci nenadobudol k nemu vlastnícke právo. Takýto postup žalobcu odvolací súd považuje podľa § 56a ods. 2 Obchodného zákonníka za konanie znevýhodňujúce žalovanú a uvádza, že žalobca, ktorého konateľom je jeden zo spoločníkov, by mal usporiadať vzťahy medzi spoločníkmi tak, aby nedochádzalo k znevýhodňovaniu niektorého zo spoločníkov.

V rámci zabezpečenia rovnakých práv pre oboch spoločníkov spoločnosti a zamedzení zneužitia postavenia jedného spoločníka na úkor druhého spoločníka (§ 56a ods. 1, 2 Obchodného zákonníka), odvolací súd má za to, že ak spoločnosť dala do užívania svojim spoločníkom po dve motorové vozidlá, tak za situácie, že jeden spoločník zomrel, avšak do jeho práv a povinností vstúpila žalovaná, ako jeho manželka, pričom doposiaľ nedošlo k zániku jej postavenia ako spoločníčky žalobcu, tak i naďalej má právo na užívanie minimálne jedného motorového vozidla, a preto žalobcovi nevzniklo právo na jeho vydanie. Uvedené vozidlo je i naďalej vo vlastníctve žalobcu, keďže doposiaľ nedošlo k jeho predaju žalovanej, ako ani k nadobudnutiu vlastníckeho práva pre [REDACTED] (§ 443 ods. 1 Obchodného zákonníka).

Nárok žalobcu na náhradu škody ako aj na vydanie bezdôvodného obohatenia podľa § 373 Obchodného zákonníka a § 451 Občianskeho zákonníka predpokladá porušenie povinnosti zo záväzkového vzťahu alebo získanie bezdôvodného obohatenia. Keďže, ako vyplýva z vyššie uvedeného, žalovaná neporušila žiadnu povinnosť v súvislosti s užívaním motorového vozidla ani sa jeho užívaním neobohatila na úkor žalobcu, súd prvého stupňa dôvodne posúdil nárok žalobcu na zaplatenie sumy 43.695,18 eur ako nedôvodný.

Ak žalovanej nevznikla povinnosť zaplatiť uvedenú sumu, tak s jej úhradou nie je v omeškaní a žalobcovi nevzniklo právo ani na úrok z omeškania.“

Okresný súd pritom k zásadnej sťažovateľovej námietke o spôsobe aplikácie § 56a ods. 2 Obchodného zákonníka uviedol, že toto ustanovenie „zahŕňa nielen zneužitie práva zo strany spoločníka, ale aj zo strany spoločnosti. Pri používaní majetku jednotlivými spoločníkmi je nevyhnutné, aby spoločnosť postupovala tak, aby nedošlo k znevýhodňujúcemu konaniu voči niektorému zo spoločníkov, pretože zákon takéto konanie zakazuje.

Spoločnosť zakúpila motorové vozidlá a tieto dala do užívania spoločníkom a ich manželkám. Po smrti spoločníka spoločnosti postupovala voči žalovanej, ako spoločníčke, ktorá postavenie nadobudla dedením, znevýhodňujúcim spôsobom. Dedič vstupuje smrťou spoločníka do všetkých jeho majetkových vzťahov v celej ich šírke, čo v súvislosti s obchodným podielom znamená, že vstupuje do všetkých práv a povinností voči spoločnosti v rozsahu, v akom tieto existovali ku dňu smrti poručiťela. Žalovanej neumožnil vykonávať svoje práva na valnom zhromaždení, podieľať sa na chode spoločnosti a znemožňuje jej užívať motorové vozidlá, tieto práva má naďalej spoločník a konateľ spoločnosti. Toto konanie zjavne znevýhodňuje žalovanú.

Skutočnosť, že hnutelné veci sú vo vlastníctve spoločnosti síce samo o sebe neznamená, že spoločníkom vzniká právo užívania predmetných vecí, ibaže by k tomuto stavu oprávňovala spoločníka spoločenská zmluva, zmluva o užívaní vecí, alebo zmluva obdobného typu medzi spoločnosťou a spoločníkom. Z vykonaného dokazovania je zrejmé, že spoločnosť prejavila vôľu prenechať do užívania spoločníkom hnutelné vecí - autá, resp. dala súhlas s užívaním hnutelných vecí, keď ich po zakúpení dala spoločníkom a ich manželkám na užívanie a tiež na súkromné účely a spoločník - žalovaná takto držanú vec užíva oprávnene a teda nemohla spôsobiť spoločnosti - žalobcovi škodu a ani nezískala bezdôvodné obohatenie, pretože, motorové vozidlá sú naďalej vo vlastníctve žalobcu.

V prípade, žeby spoločník závažným spôsobom porušoval svoje povinnosti, žalobca by sa mohol domáhať vylúčenia spoločníka zo spoločnosti. Žalobca mal najprv vyriešiť účasť žalovanej v spoločnosti, zvolať riadne valné zhromaždenie a pri vyrovnaní, tieto autá

započítať, alebo žiadať vrátiť. Žalobca sa nesnažil vyriešiť vzťahy medzi spoločníkmi a preto toto konanie súd považuje za znevýhodňujúce žalovanú. Z uvedených dôvodov súd považuje nárok žalobcu na náhradu škody a bezdôvodné obohatenie za neodôvodnený, a čo sa týka vydania motorového vozidla považuje žalobu za predčasne podanú a na základe uvedeného žalobu v celom rozsahu zamietol.“

V zhode so svojou judikatúrou ústavný súd pripomína, že jeho ingerencia do výkonu právomoci všeobecných súdov je opodstatnená len v prípade jej nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle judikatúry ústavného súdu by mohol nahradiť napadnutý právny názor všeobecného súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam.

Pri hodnotení ústavnej akceptovateľnosti rozsudku krajského súdu ústavný súd v prvom rade upriamuje pozornosť na jeho záver o neunesení dôkazného bremena sťažovateľkou, ktorej tvrdenia o obmedzení užívacieho práva k označenému motorovému vozidlu len v prospech konateľov nemali byť v konaní preukázané. V dôsledku toho sa záver krajského súdu o tom, že sporné motorové vozidlo užíval spoločník sťažovateľa, ktorý bol právnym predchodcom žalovanej, nejaví ako extrémne nesúladný s ustálenými skutkovými zisteniami (inými slovami, arbitrárny), a tak zasahujúci do obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Preto aj napriek nesúhlasu sťažovateľky možno akceptovať právny záver o oprávnenom užívaní motorového vozidla patriaceho sťažovateľke jedným z jej spoločníkov. Ústavne akceptovateľne krajský súd odôvodnil aj poskytnutie právnej ochrany žalovanej aplikáciou § 56a Obchodného zákonníka, keďže priebeh konania pred všeobecnými sudmi a v ňom zistené skutočnosti priamo svedčia o sporoch medzi vlastníkmi (t. j. spoločníkmi) sťažovateľky. V tejto súvislosti ústavný súd pripomína, že nie je ďalšou (štvrtou) opravnou inštanciou všeobecného súdnictva, ale nezávislým súdnym

orgánom ochrany ústavnosti, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné.

Posudzujúc obsah rozsudku krajského súdu v spojitosti s rozsudkom okresného súdu (odôvodnenie rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu totiž aj v zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu nemožno posudzovať izolovane – napr. III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08 a iné) dospel ústavný súd k záveru, že krajský súd pri svojom rozhodovaní rešpektoval ústavné hľadiská vyplývajúce zo základného práva na súdnu ochranu, keď sa zaoberal všetkými relevantnými námietkami sťažovateľky a poskytol na ne ústavne akceptovateľné odpovede. Predložené sťažnostné námietky v skutočnosti len odzrkadľujú nespokojnosť sťažovateľky s výsledkom napadnutého konania, čo však samo osebe nemôže viesť k záveru o porušení sťažovateľkou označeného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

V danom prípade teda v postupe krajského súdu a jeho rozsudku ústavný súd nevzhliadol také relevantné skutočnosti, ktoré by popierali účel a zmysel právnej úpravy a aplikovateľných právnych inštitútov upravených Obchodným zákonníkom, prípadne Občianskym zákonníkom, pričom skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom uvedeným v napadnutom rozsudku nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným. Odôvodnenie rozsudku krajského súdu spĺňa podľa názoru ústavného súdu požiadavky kladené na obsah súdnych rozhodnutí a z ústavnoprávneho hľadiska ho hodnotí ako ústavne udržateľné. S prihliadnutím na uvedené považuje ústavný súd sťažnosť, ktorou bolo namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu, za zjavne neopodstatnenú.

2.3 K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1, 4 a 5 ústavy, práva na ochranu majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu a namietanému porušeniu čl. 12 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu č. k. 3 Cob 122/2012-263 zo 7. februára 2013

Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy sú ľudia slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 20 ods. 4 ústavy vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu.

Podľa čl. 20 ods. 5 ústavy iné zásahy do vlastníckeho práva možno dovoliť iba vtedy, ak ide o majetok nadobudnutý nezákonným spôsobom alebo z nelegálnych príjmov a ide o opatrenie nevyhnutné v demokratickej spoločnosti pre bezpečnosť štátu, ochranu verejného poriadku, mravnosti alebo práv a slobôd iných. Podmienky ustanoví zákon.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva.

Sťažovateľka namieta porušenie práv zaručujúcich vlastníctvo a užívanie majetku z dôvodu, že všeobecné súdy jej nepriznali právo na vydanie veci, vo vzťahu ku ktorej nebolo jej vlastnícke právo spochybnené.

Vychádzajúc z dôvodov uvedených v napadnutom rozsudku krajského súdu ústavný súd poukazuje na to, že konajúce sudy pri svojom rozhodovaní o sťažovateľkou uplatnenom nároku dospeli k záveru o predčasnosti podanej žaloby, prihliadajúc pritom na neusporiadanie právnych vzťahov medzi spoločníkmi disponujúcimi obchodnými podielmi u sťažovateľky, ako aj na vzájomné spory medzi nimi odôvodňujúce priznanie právnej ochrany spoločníkovi obchodnej spoločnosti pred konaním druhého spoločníka alebo samotnej spoločnosti, pokiaľ toto malo znevýhodňujúci alebo zneužívajúci charakter. S ohľadom na dôvody uvedené v bode 2.2 tejto časti odôvodnenia uznesenia ústavný súd konštatuje udržateľnosť aplikácie § 56a Obchodného zákonníka v danom prípade, a tým aj oprávnenosť dočasného obmedzenia užívacích práv sťažovateľky v prospech jej spoluvlastníka, ktorého neoprávnenosť držby a užívania motorového vozidla nebola dôkazne preukázaná. Prihliadajúc na uvedené ústavný súd nepovažoval krajským súdom zvolenú aplikáciu relevantných hmotnoprávných predpisov za ústavne neakceptovateľnú a intenzitou jej následkov za rozpornú s obsahom základného práva vlastníť majetok zaručeného čl. 20 ústavy, resp. čl. 1 dodatkového protokolu.

V súvislosti s porušením označených práv navyše ústavný súd pripomína svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07, I. ÚS 150/09), ktorej súčasťou je aj právny názor, že všeobecný súd v zásade nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patria uvedené základné práva, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocené princípy zaručené v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. Takéto porušenie ústavných princíпов však ústavný súd nevzhladol, pričom zvolenú aplikáciu a interpretáciu relevantných právnych noriem na zistený stav veci vyhodnotil ako ústavne udržateľnú, neodôvodňujúcu zásah ústavného súdu do výsledkov napadnutého konania.

Napokon, pokiaľ sa sťažovateľka v posudzovanom prípade domáhala vyslovenia porušenia čl. 12 ods. 1 ústavy, ústavný súd v zhode so svojou doterajšou judikatúrou zdôrazňuje, že uvedený článok neobsahuje garanciu konkrétneho základného práva a slobody, ale je akýmsi základným či všeobecným ustanovením limitujúcim zásahy štátu

vo vzťahu k nositeľom základných práv a slobôd. V prípade sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy však ústavný súd rozhoduje vždy len o porušení konkrétneho základného práva alebo slobody zakotveného v druhej hlave ústavy, prípadne práva zaručeného medzinárodnými zmluvami o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pričom porušenie iného článku ústavy možno podaním individuálnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy namietat len v spojení s namietaným porušením už konkrétne označeného základného práva alebo slobody (obdobne napr. II. ÚS 167/04, III. ÚS 300/06, III. ÚS 224/08). Keďže namietané porušenie označeného základného práva sťažovateľky (čl. 20 ods. 1, 4 a 5 ústavy) zistené nebolo, nie je možné vysloviť ani záver o porušení čl. 12 ods. 1 ústavy, ako sa toho v petite sťažnosti sťažovateľka domáha.

Keďže ústavný súd dospel k záveru o absencii príčinnej súvislosti medzi sťažovateľkou označeným základným právom vlastníť majetok zaručeným čl. 20 ods. 1, 4 a 5 ústavy a právom na ochranu majetku podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu, ako aj ďalšieho ňou označeného ustanovenia ústavy a namietaným rozsudkom krajského súdu, bolo potrebné podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde jej sťažnosť odmietnuť aj v tejto časti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

2.4 K namietanému porušeniu označených práv uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obdo 26/2013 z 30. mája 2014

Vo vzťahu k uzneseniu najvyššieho súdu o dovolaní sťažovateľka neuvádza žiadne osobitné dôvody o ústavnej neakceptovateľnosti uznesenia najvyššieho súdu, okrem tých, ktorými namietal právne posúdenie veci krajským súdom a okresným súdom. Na tomto mieste je však nevyhnutné pripomenúť, že najvyšší súd sa v dovolacom konaní obmedzil len na preskúmanie prípustnosti dovolania, nie však na prieskum správnosti sťažovateľkinom napádaného právneho posúdenia jej prípadu. Keďže krajský súd rozsudok okresného súdu potvrdil bez toho, aby svojím výrokom možnosť dovolania pripustil, najvyšší súd nemal v zmysle § 238 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) právomoc preskúmavať

dôvodnosť dovolania z hľadiska naplnenia dovolacích dôvodov svedčiacich o existencii inej vady konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci [§ 241 ods. 2 písm. b) OSP] alebo jej nesprávneho právneho posúdenia [§ 241 ods. 2 písm. c) OSP], pretože dovolanie bolo prípustné len z dovolacích dôvodov vymenovaných v § 237 OSP. Existencia týchto dovolacích dôvodov však najvyšším súdom zistená nebola.

Ústavný súd pripomína, že samotná otázka posúdenia podmienok pre uskutočnenie dovolacieho konania vrátane posúdenia otázky prípustnosti dovolania je vecou zákonnosti a jej vyriešenie v súlade s ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, ktoré v zmysle čl. 46 ods. 4 ústavy majú ustanovovať podrobnosti o realizácii základného práva na súdnu ochranu, nemôže v konečnom dôsledku viesť k záveru o porušení označených práv sťažovateľky.

Vyhodnotiac napadnuté uznesenie najvyššieho súdu dospel ústavný súd k záveru, že najvyšší súd sa štandardným a ústavne akceptovateľným spôsobom vyrovnal s otázkou prípustnosti dovolania proti rozsudku krajského súdu, v dostatočnej miere sa zaoberal jednotlivými námietkami sťažovateľky, pričom odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu dáva na jej argumentáciu uvedenú v dovolaní dostatočnú odpoveď, ktorej podstatou však podľa názoru ústavného súdu bol rovnako ako v prípade sťažnosti podľa čl. 127 ústavy nesúhlas s celkovým právnym posúdením veci vyznievajúcim v neprospech sťažovateľky.

Vzhľadom na to, že uznesenie najvyššieho súdu je len procesným rozhodnutím konštatujúcim neprípustnosť dovolacieho prieskumu v sťažovateľkinej veci, a nie rozhodnutím o v prípade relevantných meritórnych otázkach (ktorých prijaté riešenie sťažovateľka vo svojej argumentácii namieta), ústavný súd vyhodnotil sťažnosť z hľadiska namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 20 ods. 1, 4 a 5 ústavy, čl. 12 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu označeným uznesením najvyššieho súdu za zjavne neopodstatnenú a na základe toho ju aj v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.

Keďže bola sťažnosť ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v danej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. júla 2015